V-5
vedlegg 1

UNIVERSITETET I OSLO

Det kongelige Helse-og Omsorgsdepartement
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Universitetsdirektøren

Postboks 1072 Blindern
0316 Oslo

Telefon: + 47 22 85 63 01
Telefaks: + 47 22 85 44 42

Nettadresse: www.uio.no

Dato: 30.06.2008
Deres ref.: 200802351-/GAB
Vår ref.: 2008/759

Vurdering av NIOMs tilknytning til Universitetet i Oslo

Vi viser til møte 28. mai 2008 og brev av 12. juni 2008.

Som Departementet har bedt om har Universitetet nå gjort en vurdering av en eventuell organisering av NIOM under UniRand AS. Denne vurderingen ligger som vedlegg.

Det presiseres at organiseringen av NIOM under UniRand i utgangspunktet må vedtas av universitetsstyret.

Vi håper vårt innspill kan være til hjelp i den videre vurdering av NIOM fremtidige organisasjonsform. Er det spørsmål og eventuelt ønske om videre utredninger står vi selvsagt til tjeneste.

Med hilsen

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
Universitetsdirektør

Terje Mørland
Forskningsdirektør

Vedlegg: Vedrørende eventuell organisering av NIOM under UniRand AS

Vedrørende eventuell organisering av NIOM under UniRand AS

Viser til møte 28.06.2008 og brev av 12.06.2008.

Det presiseres at organiseringen av NIOM under UniRand i utgangspunktet må vedtas av universitetsstyret. Som avtalt vil vi likevel komme med et foreløpig innspill i saken.

Formålet med UniRand
UniRand ble etablert i 2002 som aksjeselskap heleid av UiO, og formålet er i vedtektenes § 4 definert slik:

> *"Selskapets virksomhet består i å koordinere og tilrettelegge virksomhet som faller innenfor Universitetets formål, men som ikke hører inn under Universitetets kjernevirksomhet og derfor organiseres som eget rettssubjekt eller selvstendig prosjekt i Universitetets randsone."*

Hensikten med opprettingen av UniRand var å få mer ryddig organisering av randsonevirksomheten og grenseoppgang mellom UiOs primæraktivitet og virksomhet som støtter opp om institusjonens hovedformål. Samhandlingen mellom UiO og UniRand er regulert gjennom egen samarbeidsavtale. UniRands hovedoppgaver er å være:

- samarbeidspart og rådgiver for UiO ved etablering av selskap
- eier, koordinator og rådgiver for selskap
- formidler av administrative tjenesteleveranser til selskap

Statens eierrolle i aksjeselskaper der institusjoner underlagt departementet har eierinteresser utøves formelt av statsråden, men fullmakten til å forvalte eierinteressene i UniRand og datterselskaper er delegert til UiO. UiO utøver innflytelse gjennom generalforsamlingen, som er henholdsvis rektor for holdingselskapet UniRand og styreleder i UniRand for datterselskapene. UniRand modellen forutsetter således at morselskapet eier over 50 % av aksjekapitalen i datterselskapene, men avgjørelse om fordeling av aksjer avgjøres av Universitetsstyret..

Styret kan settes sammen ut fra det enkelte selskaps behov for faglig representasjon og eventuell annen relevant kompetanse.
Som egne rettssubjekt har både UniRand og datterselskapene stor forvaltningsmessig frihet og selvstendighet. Rammevilkår legges gjennom utforming av samarbeidsavtale med henholdsvis UiO, oppdragsgiver og eventuelt andre samarbeidsparter. Den faglige profilen på NIOM kan således ivaretas ved styreoppnevning eller ved at en eventuelt oppretter et faglig råd.

Momenter ved vurdering av UniRand som organisatorisk løsning for NIOM
Ved vurdering av UniRandmodellen som eventuell organisasjonsform for NIOM må utgangspunktet være om karakteren på virksomheten faller innenfor premissene for UniRand. Det vil særlig avhenge av om NIOM har så stor betydning for universitetets kjerneformål og i hvilken grad aktiviteten har relevans for UiOs ordinære oppgaver og/eller er viktig for UiOs utøvelse av samfunnsansvar vil i denne sammenheng være viktige momenter.

Slik vi ser det og de uttalelsene vi har fått fra Det Odontologiske fakultetet er NIOM samfunnsrelatert og støtter opp om universitetets kjerneaktivitet, og har en relevans for UiOs primæraktiviteter. Med forbehold om at vi foreløpig ikke har inngående kjennskap til NIOMs arbeidsoppgaver, antar vi dermed at organisering av NIOM under UniRand er relevant ut fra formålet med selskapet. Det henvises imidlertid til at det er UiOs ledelse som må konkludere endelig i dette spørsmålet.

For ordens skyld vil vi samtidig understreke betydningen av sikker finansiering i forhold til valg av selskapsform som organisatorisk løsning. Det er et krav at selskapene i UniRand skal være fullfinansiert av oppdragsgiverne og eventuelt samarbeidende instanser og at er gitt en forpliktende garanti om finansiering over en 3 – 5 års periode. Ved organisering som aksjeselskap vil NIOM være selvstendig økonomisk ansvarlig for totale driftsmessige kostnader.

Administrative og økonomiske rammer som datterselskap av UniRand
Når det gjelder samhandlingen mellom UniRand og datterselskapene forutsetter samarbeidsavtalen blant annet at "*Selskapet skal bistå randsoneselskap med å kartlegge de ulike behov i forbindelse med prosjektet/tiltaket, utarbeide de nødvendige avtaler som skal inngås med UiO og for øvrig tilby de tjenester som det er hensiktsmessig at Selskapet yter*".

Ved oppstart av et eventuelt NIOM som et AS kan UniRand bistå i forhold til formaliteter rundt selskapsdannelsen. Det kan blant annet være oppgaver som utforming av stiftelsesdokument, forslag til vedtekter, åpningsbalanse, formidling av revisor, innbetaling av aksjekapital, etablering av aksjeeierbok. Likeledes gjennomføring av konstituerende generalforsamling, oppnevning av styremedlemmer samt konstituering av styret og registrering av selskapet i Brønnøysundregistrene.

I forhold til operativ drift og videre utvikling etter selskapsetableringen har UniRands styre lagt til grunn at datterselskapene skal opptre som reelt selvstendige enheter. UniRands rolle blir da primært av rådgivende karakter, vurdering av alternative eksterne tjenesteleverandører og formidling av kompetanse fra UiO eller andre. Som illustrasjon nevnes avtaler om leie av lokaler, leie av arbeidskraft, infrastruktur, tilgang til bibliotektjenester, nett/programvarelisenser, driftsutstyr o.l., hvor UniRand kan bistå i fremforhanding av tilbud.

Når det gjelder finansielle forpliktelser, betaler datterselskapene p.t. et etableringsbidrag til konsernet på kr 150 000 ved opprettelsen av selskapet. Etableringsgebyret skal finansiere bistand fra UniRand i forhold til formaliteter som må ivaretas ved selskapsdannelsen. Det er videre lagt til grunn at datterselskapene skal betale et årlig tilskudd til generell drift, tilrettelegging og forvaltning i konsernet totalt. UniRands styre har vedtatt en modell for beregning av driftstilskudd fra datterselskapene på 0,5 % av omsetningen, men minimum kr. 75 000. Videre må et eventuelt selskap påregne kostnader til kjøp av tjenester, infrastruktur og lignende. UniRand og datterselskaper har for øvrig felles regnskapsbyrå og revisor.

Virksomhetsoverdragelse og rammer for personalforvaltning
Når det gjelder spørsmål om konsekvenser for NIOMs ansatte av en eventuell virksomhetsoverdragelse, tar vi forbehold om at dette må vurderes konkret i forhold til den individuelle tilsettingskontrakt.

Ved overføring av personale fra UiO til aksjeselskap vil arbeidsmiljølovens bestemmelser om virksomhetsoverdragelse komme til anvendelse. I korte trekk innebærer det at personalet overføres til aksjeselskapet med eksisterende rettigheter og plikter. UniRands nåværende datterselskaper er medlem av Statens pensjonskasse, og det er opp til selskapene selv å eventuelt søke om tilsvarende medlemskap. De ansattes individuelle rettigheter som følger av tariffavtale opprettholdes til avtalen utløper eller erstattes av en ny avtale som selskapet er omfattet av. UniRand og datterselskaper er medlem av arbeidsgiverorganisasjonen SPEKTER, som blant annet har hovedavtale (som regulerer ansattes medbestemmelse) og overenskomster (som regulerer lønns- og arbeidsvilkår).

Virksomhetsoverdragelse til et eventuelt aksjeselskap vil kun berøre de som formelt er ansatt ved NIOM, dvs. har tilsettingskontrakt med NIOM som arbeidsgiver.

Når det gjelder spørsmålet om hvilke oppsigelsesfrister som gjelder ved eventuell organisering som aksjeselskap, vil arbeidsmiljølovens generelle regler i § 15-3 komme til anvendelse. Gjensidig oppsigelsesfrist er da som utgangspunkt en måned, men to måneder for arbeidstakere med minimum

fem års tjeneste. Arbeidstakere med minst 10 års tjeneste har tre måneders oppsigelsestid, men fire måneder dersom vedkommende er over 50 år og fem måneder etter fylte 55 år. Vi gjør for ordens skyld oppmerksom på at det uavhengig av organisasjonsform er knyttet en rekke formelle krav og prosedyrer til oppsigelse fra arbeidsgivers side.

Avgiftsmessige forhold
Eventuell omdanning av NIOM til aksjeselskap kan aktualisere spørsmål om avgiftsplikt.

Ifølge skatteloven § 2-32 (1) er selskap eller innretning som ikke har erverv til formål, fritatt for formues- og inntektsskatt. Rettspraksis er ikke presis på hva som menes med erverv, men Høyesterett har uttalt at økonomisk virksomhet som skjer innenfor rammen av et ikke ervervsmessig formål skal være fritatt for formues- og inntektsskatt. Det er lagt til grunn at spørsmålet om stiftelsen/selskapet har erverv til formål må avgjøres på grunnlag av en helhetsvurdering av det vedtektsbestemte formål, selskapets oppbygging og dens faktiske virksomhet.

Merverdiavgift er en transaksjonsavgift og det er derfor i første rekke omsetningen av en vare eller tjeneste som utløser plikt til å beregne avgift. For å avgjøre om det foreligger omsetning, må det vurderes konkret om det er betalt vederlag for en bestemt ytelse. Finansdepartementet har i en uttalelse datert 15. juni 2001 signalisert at offentlige bevilgninger som utgangspunkt ikke anses som vederlag for noen tjeneste. Dette innebærer som hovedregel at den som driver en virksomhet basert på offentlig støtte/tilskudd/bidrag etc. ikke anses for å omsette tjenester til det offentlige. Det skal derfor ikke beregnes merverdiavgift på de offentlige tilskuddene. De bevilgningene/tilskuddene av den type som er nevnt ovenfor må avgrenses mot de tilfeller hvor det offentlige, for eksempel et departement, betaler et vederlag mot levering av en tjeneste.

For NIOM, som utfører oppdrag for offentlige organer/instanser må det antas at virksomheten kan defineres inn under skattelovens § 2-3 (1) som ikke ervervsmessig virksomhet og derved ikke er skattepliktig. Videre må utgangspunktet være at virksomheten ikke er pliktig til å beregne merverdiavgift, med mindre det blir aktuelt med salg av tjenester. Her må det eventuelt foretas en begrepsavklaring både i vedtektene for virksomheten og i oppdragsbrevene fra oppdragsgiverne som presiserer at virksomheten ikke har erverv til formål eller driver omsetning av tjenester.

Vi vil i denne sammenheng ellers peke på at det er aktiviteten i virksomheten som utløser en eventuell avgiftsplikt og ikke organiseringen. Det er dermed rimelig å anta at hvis NIOM aktiviteter er avgiftspliktig innenfor UniRands organisering så vil den også være det ved organisering i en annen struktur.

Konklusjon
Vår konklusjon er at NIOMs aktiviteter hører inn under formålet med UniRands virksomhet slik de er definert i vedtektene og at aksjemodellen under UniRand er en hensiktsmessig organisering.
På dette grunnlag bør det føres videre forhandlinger med henblikk på å organisere NIOM som et aksjeselskap under UniRand.

Til orientering hadde UniRand styret en foreløpig drøfting av spørsmålet om NIOM som et datterselskap under UniRand og fattet et slikt vedtak:

> *"Styret mener at NIOMs aktivitet faller inn under formålet med UniRand, og at det dermed er aktuelt å vurdere videre om virksomheten skal innlemmes i konsernet. Forutsetningen er imidlertid at NIOM isåfall etableres som datterselskap innenfor rammene av UniRand-modellens formelle og organisatoriske struktur. Styret forutsetter videre at UiO må ha aksjemajoriteten i NIOM, men legger til grunn at samarbeidende aktører også kan ha aksjeandeler."*

Men det understrekes igjen at det er Universitetsstyret som fatter det endelige vedtaket

Vi håper vårt innspill kan være til hjelp i den videre vurdering av NIOM fremtidige organisasjonsform, og henviser avslutningsvis til UniRands hjemmeside, adresse http://www.unirand.no for mer utfyllende informasjon om selskapet og forvaltningsmessige rammevilkår.

Er det spørsmål og eventuelt ønske om videre utredninger står vi selvsagt til tjeneste.

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

MOTTATT
13 JUN 2008
Universitetet i Oslo
Dokarkiv SA
2008/759-2

Universitetet i Oslo
Att/Universitetsdirektøren
Postboks 1072 Blindern
0316 Oslo

Deres ref	Vår ref	Dato
	200802351-/GAB	12.06.2008

Vurdering av NIOMs tilknytting til Universitet i Oslo UiO

Vi viser til brev datert 20. februar 2008 fra NIOM og møte på universitetet 28. mai 2008. Departementet ber om en vurdering fra UiO om UiOs interesse for og forutsetninger for å organisere NIOM som et samarbeidsorgan under Unirand.

I møtet ble det gitt en nærmere presisering av hva som menes med et samarbeidsorgan slik det er ment fra Nordisk Ministerråds (NMR) side. Ved en etablering av et samarbeidsorgan forutsettes det at NMR inngår en 3-årskontrakt med en vertsinstitusjon i Norge og at nærmere detaljer for virksomheten framgår av vedtekter eller lignende.

I vurderingen fra UiO bes om at følgende legges til grunn:

Nordisk ministerråd NMR har satt følgende som vilkår:

- At NIOM kan drives videre med samme faglige profil
- At den nordiske profil opprettholdes
- At landene er sikret fortsatt innflytelse i styringen NIOM (den faglige delen)
- At de økonomiske vilkår er klarlagt de første 3 år
- At løsningen ikke blir dyrere for NMR

I tillegg er det viktig for NIOM at:

- Finansieringsmodellen videreføres, spesielt muligheten til salg av tjenester til eksterne for slik å kunne bygge opp kapital til investeringer og oppdatering av utstyr.
- At egenkapital kan overføres fra år til år.

Postadresse
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Einar Gerhardsens plass 3

Telefon
22 24 90 90
Org no.
983 887 406

Kommunetjenesteavdelingen

Telefaks
22 24 95 78

Saksbehandler
Geir Atle Bringedal
22 24 82 87

- NIOM disponerer renteinntektene.
- At de ansattes medlemskap i Statens pensjonskasse og lønn og arbeidsforhold fortsetter slik det er regulert i dag.
- At NIOMs kjernevirksomhet som forskning og materialtesting fortsetter som i dag.
- NIOM fortsetter som egen organisatorisk enhet.

Videre er det et ønske om å få avklart mulighetene for at også andre enn Universitet i Oslo kan være aksjeeiere i et datterselskap under Unirand. Konkret er spørsmålet om for eksempel ett eller flere av de nordiske land kan være aksjeeiere.

I en kontrakt må det blant annet også formuleres spørsmålet om evaluering av driftsform, og spørsmålet om aktuell videreføring av ny 3-årskontrakt eventuelt regulering av opphør av kontrakt.

Vi ber om en vurdering innen 20. juni d.å. Hvis det er behov for å gjennomgå utkast til svar kan det tas i møte før vurderingen oversendes skriftlig.

Med vennlig hilsen

Kjell Røynesdal e.f.
avdelingsdirektør

Geir Atle Bringedal
Førstekonsulent

Kopi
NIOM v/ Stig Karlsson
PO Box 70
1305 Haslum